Pierwsza Ławka · Zestaw kart pracy · Wiedza o społeczeństwie · klasa 8

Dział 8. Naród, ojczyzna i obywatelstwo

Naród i ojczyzna, obywatelstwo a narodowość, prawa i obowiązki obywatela, symbole RP i święta państwowe, mniejszości narodowe i etniczne, język regionalny, patriotyzm, nacjonalizm i ksenofobia. Sześć kart pracy: teoria z przykładami, ćwiczenia, utrwalenie, zastosowanie i dwa równoległe sprawdziany – z pełnym kluczem odpowiedzi.

Karta	Temat	Zadania
1	**Naród, ojczyzna i obywatelstwo – najważniejsze wiadomości** Teoria w pigułce, przykłady i rozgrzewka	4 zad. 13 pkt
2	**Naród, ojczyzna i obywatelstwo – ćwiczenia podstawowe** Sprawdzam, czy rozumiem podstawy	8 zad. 25 pkt
3	**Naród, ojczyzna i obywatelstwo – utrwalenie** Zadania o wyższym poziomie trudności	6 zad. 16 pkt
4	**Naród, ojczyzna i obywatelstwo – w praktyce** Tekst, źródło, doświadczenie lub sytuacja z życia	2 zad. 9 pkt
5	**Sprawdzian: Naród, ojczyzna i obywatelstwo – grupa A** 30 minut · 17 pkt	7 zad. 17 pkt
6	**Sprawdzian: Naród, ojczyzna i obywatelstwo – grupa B** 30 minut · 17 pkt	7 zad. 17 pkt

Jak korzystać z zestawu

- Karta 1 zawiera najważniejsze wiadomości i przykłady – od niej warto zacząć.
- Karty 2–4 to ćwiczenia podstawowe, utrwalenie oraz zastosowanie wiedzy w tekście, na źródle lub w sytuacji z życia.
- Karty 5 i 6 to równoległe sprawdziany (grupa A i grupa B) z tymi samymi typami zadań i tą samą punktacją – gotowe na lekcję.
- Każda karta mieści się na osobnych stronach i ma własną punktację – można ją wydrukować osobno jako pracę domową, kartkówkę lub zastępstwo.
- Klucz odpowiedzi do wszystkich kart znajduje się na końcu zestawu. Wersja DOCX pozwala dowolnie edytować zadania.

Materiał oryginalny dla klasy 8 szkoły podstawowej (rok szkolny 2026/2027). Do użytku własnego i pracy z własnymi uczniami.

Naród, ojczyzna i obywatelstwo – najważniejsze wiadomości

Teoria w pigułce, przykłady i rozgrzewka

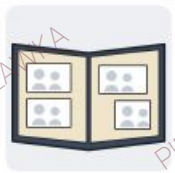
Karta 1/6

Imię i nazwisko: Data: Wynik: ..... / 13 pkt

Przypomnij sobie

- **Naród** – wspólnota ludzi połączonych historią, kulturą, językiem, tradycjami i poczuciem odrębności. **Ojczyzna** – kraj (i ziemia przodków), z którym się utożsamiamy; „mała ojczyzna" – region, miejscowość. Tożsamości regionalna, narodowa i europejska mogą się łączyć.
- **Obywatelstwo** – więź prawna z państwem, z której wynikają prawa (np. prawo wyborcze) i obowiązki; **narodowość** – poczucie przynależności do narodu.
- **Obowiązki** (Konstytucja): wierność Rzeczypospolitej i troska o dobro wspólne (art. 82), przestrzeganie prawa (art. 83), ponoszenie ciężarów i świadczeń publicznych, w tym podatków (art. 84), obrona Ojczyzny (art. 85), dbałość o stan środowiska (art. 86).
- **Symbole RP** (art. 28 Konstytucji): godło – wizerunek orła białego w koronie w czerwonym polu; barwy – biała i czerwona; hymn – Mazurek Dąbrowskiego. Stolicą jest Warszawa (art. 29). Święta: 3 Maja, 11 Listopada (Narodowe Święto Niepodległości); 2 maja – Dzień Flagi RP. Podczas hymnu przyjmujemy postawę zasadniczą.
- **Mniejszości** (ustawa z 2005 r.) – obywatele polscy, którzy odróżniają się językiem, kulturą lub tradycją i chcą je zachować. 9 **narodowych** (utożsamiają się z narodem mającym własne państwo): białoruska, czeska, litewska, niemiecka, ormiańska, rosyjska, słowacka, ukraińska, żydowska; 4 **etniczne**: karaimska, łemkowska, romska, tatarska. **Język regionalny**: kaszubski. Prawa: nauka języka, dwujęzyczne nazwy miejscowości, język pomocniczy w urzędzie gminy, własne organizacje i media; komitety wyborcze organizacji mniejszości narodowych zwolnione z progu 5% w wyborach do Sejmu.
- **Miejsca zamieszkania i migranci**. Miejsca zwartego zamieszkiwania: mniejszość niemiecka – Opolszczyzna i Górny Śląsk; białoruska – Podlasie (okolice Hajnówki i Bielska Podlaskiego); litewska – okolice Puńska i Sejn; tatarska – Podlasie (Kruszyniany, Bohoniki); język kaszubski – Pomorze. W Polsce mieszkają też **migranci** (m.in. z Ukrainy, Białorusi, Gruzji), w tym **uchodźcy** – osoby, które musiały uciekać przed wojną lub prześladowaniem (np. z Ukrainy po 2022 r.).
- **Cnoty obywatelskie** (np. odpowiedzialność, troska o dobro wspólne, solidarność, tolerancja, odwaga cywilna) i **wolontariat** – dobrowolna, bezpłatna pomoc innym (np. w schronisku, przy zbiórce żywności) służą dobru wspólnemu.
- **Postawy**: **patriotyzm** – miłość do ojczyzny i działanie dla dobra wspólnego z szacunkiem dla innych narodów; **nacjonalizm** – przekonanie o wyższości własnego narodu; **szowinizm** – skrajny nacjonalizm, wrogość wobec innych; **ksenofobia** – niechęć lub wrogość wobec obcych; jej przejawami są m.in. **rasizm** (przekonanie o wyższości jednych ras nad innymi) i **antysemityzm** (wrogość wobec Żydów); **tolerancja** – szacunek dla odmienności.

Mała i duża ojczyzna

Album ze zdjęciami rodziny

Dom z płotem i drzewem w ogrodzie

Kosz jabłek z sadu

Stary klucz z drewnianą zawieszką

Przykłady z wyjaśnieniem

Przykład 1. Czy można być obywatelem polskim narodowości litewskiej?
Tak – obywatelstwo to więź prawna z państwem, a narodowość to poczucie przynależności do narodu. Obywatel RP może należeć do mniejszości litewskiej.

Przykład 2. Czy każdy obywatel Polski jest Polakiem z narodowości?
Nie – obywatelem jest też członek mniejszości narodowej.

Naród, ojczyzna i obywatelstwo – ćwiczenia podstawowe

Sprawdzam, czy rozumiem podstawy

Karta 2/6

Imię i nazwisko: ..... Data: ..... Wynik: ..... / 25 pkt

Pamiętaj: zanim połączysz pojęcie z opisem, przeczytaj wszystkie opisy.

1 Oceń prawdziwość zdań. ___ / 4 pkt

1. Obywatel RP może należeć do mniejszości narodowej.	P	F
2. Obowiązkiem obywatela jest przestrzeganie prawa.	P	F
3. Narodowość i obywatelstwo zawsze oznaczają to samo.	P	F
4. Dzień Flagi RP obchodzimy 2 maja.	P	F

2 Połącz obowiązek obywatela z artykułem Konstytucji. ___ / 4 pkt

1. wierność Rzeczypospolitej i troska o dobro wspólne — a) art. 85
2. przestrzeganie prawa — b) art. 83
3. ponoszenie ciężarów publicznych, w tym podatków — c) art. 82
4. obrona Ojczyzny — d) art. 84

1 ____ 2 ____ 3 ____ 4 ____

3 Wyjaśnij różnicę między narodowością a obywatelstwem. Podaj przykład osoby, u której się one różnią. ___ / 3 pkt

4 Połącz pojęcie z definicją. ___ / 4 pkt

1. patriotyzm — a) niechęć lub wrogość wobec obcych
2. nacjonalizm — b) szacunek dla odmiennych poglądów i zwyczajów
3. ksenofobia — c) przekonanie o wyższości własnego narodu nad innymi
4. tolerancja — d) miłość do ojczyzny i działanie dla jej dobra

1 ____ 2 ____ 3 ____ 4 ____

5 Mniejszość etniczna różni się od narodowej tym, że ___ / 1 pkt

A. nie ma własnego języka

B. mieszka w Polsce krócej niż 10 lat

C. nie ma obywatelstwa polskiego

D. nie utożsamia się z narodem mającym własne państwo

Naród, ojczyzna i obywatelstwo – w praktyce

Tekst, źródło, doświadczenie lub sytuacja z życia

Karta 4/6

Imię i nazwisko: Data: Wynik: ..... / 9 pkt

Pamiętaj: jeśli czegoś nie pamiętasz, wróć do ramki „Przypomnij sobie" na karcie 1.

1 **Przeczytaj fragmenty Konstytucji RP i wykonaj zadania.** ___ / 6 pkt

O Polakach za granicą i o mniejszościach

Art. 6 ust. 2: Rzeczpospolita Polska udziela pomocy Polakom zamieszkałym za granicą w zachowaniu ich związków z narodowym dziedzictwem kulturalnym.

Art. 35 ust. 1: Rzeczpospolita Polska zapewnia obywatelom polskim należącym do mniejszości narodowych i etnicznych wolność zachowania i rozwoju własnego języka, zachowania obyczajów i tradycji oraz rozwoju własnej kultury.

Konstytucja RP z 2 kwietnia 1997 r. (fragmenty)

1.1 **Wyjaśnij, kogo dotyczy art. 6 ust. 2, i podaj przykład pomocy państwa dla tych osób.** ___ / 2 pkt

1.2 **Wypisz z art. 35 trzy wolności przysługujące mniejszościom.** ___ / 2 pkt

1.3 **Wyjaśnij, dlaczego w art. 35 mowa o obywatelach polskich należących do mniejszości.** ___ / 2 pkt

2 **Przeczytaj tekst i wykonaj zadania.** ___ / 3 pkt

Gmina z dwujęzycznymi tablicami

W gminie Lipowo na Opolszczyźnie mieszka wielu członków mniejszości niemieckiej. Przy wjeździe do miejscowości stoją tablice z nazwą polską i niemiecką, a w urzędzie gminy można załatwić sprawę po niemiecku. Dzieci uczą się w szkole języka niemieckiego jako języka mniejszości, a w maju odbywa się festyn kultury, na który przychodzą wszyscy mieszkańcy.

Tekst własny (gmina fikcyjna)

2.1 **Wypisz dwa prawa mniejszości realizowane w gminie Lipowo.** ___ / 2 pkt

2.2 **Wyjaśnij, jakie korzyści z obecności mniejszości mają wszyscy mieszkańcy gminy.** ___ / 1 pkt

Podgląd • Pierwsza Ławka

Sprawdzian: Naród, ojczyzna i obywatelstwo – grupa A

Karta 5/6

30 minut · 17 pkt

Imię i nazwisko: Data: Wynik: ..... / 17 pkt

1 Połącz symbol lub święto z opisem.

___ / 3 pkt

1. godło RP
2. hymn RP
3. Narodowe Święto Niepodległości

a) 11 listopada

b) wizerunek orła białego w koronie w czerwonym polu

c) Mazurek Dąbrowskiego

1 ____ 2 ____ 3 ____

2 Obywatelstwo to

___ / 1 pkt

A. więź prawna między człowiekiem a państwem

B. miejsce urodzenia człowieka

C. poczucie przynależności do narodu

D. znajomość języka polskiego

3 Mniejszością etniczną w Polsce jest mniejszość

___ / 1 pkt

A. niemiecka **B.** romska **C.** litewska **D.** czeska

4 Oceń prawdziwość zdań.

___ / 3 pkt

1. Członkowie mniejszości narodowych w Polsce są obywatelami polskimi.	P	F
2. Kaszubski jest w Polsce językiem mniejszości narodowej.	P	F
3. Komitety wyborcze mniejszości narodowych są zwolnione z progu 5% w wyborach do Sejmu.	P	F

5 Uzupełnij.

___ / 2 pkt

1. Obowiązek dbałości o stan środowiska określa art. _____ Konstytucji RP.
2. Przekonanie o wyższości jednych ras nad innymi to _____.

6 Wyjaśnij, dlaczego obywatel powinien płacić podatki, i podaj dwie rzeczy finansowane z podatków.

___ / 3 pkt

Podgląd • Pierwsza Ławka

CO JESZCZE JEST W ŚRODKU

Naród, ojczyzna i obywatelstwo – zestaw 6 kart pracy z kluczem, klasa 8

Podgląd pokazał 5 z 14 stron. Pełna wersja: 14 stron A4, PDF do druku i DOCX do edycji.

- Karta 1: Naród, ojczyzna i obywatelstwo – najważniejsze wiadomości – 4 zadania, 13 pkt
- Karta 2: Naród, ojczyzna i obywatelstwo – ćwiczenia podstawowe – 8 zadań, 25 pkt
- Karta 3: Naród, ojczyzna i obywatelstwo – utrwalenie – 6 zadań, 16 pkt
- Karta 4: Naród, ojczyzna i obywatelstwo – w praktyce – 2 zadania, 9 pkt
- Karta 5: Sprawdzian: Naród, ojczyzna i obywatelstwo – grupa A – 7 zadań, 17 pkt
- Karta 6: Sprawdzian: Naród, ojczyzna i obywatelstwo – grupa B – 7 zadań, 17 pkt Karta 1 przypomina najważniejsze wiadomości i pokazuje przykłady z wyjaśnieniem.

Kup pełną wersję – plik od razu na e-mail
pierwszalawka.pl/material/wiedza-o-spoleczenstwie-klasa-8-dzial-08-narod-ojczyzna-i-obywatelstwo-zestaw